

Závazkové vzťahy, aplikačné problémy

SEMINÁR JUSTIČNÁ AKADEMIA SR
04.12.2014

JUDR. BRANISLAV JABLONKA, PHD.

BRANISLAV.JABLONKA@BAJOLEGAL.SK

EXTERNÝ LEKTOR JUSTIČNEJ AKADEMIE SR

Témy

- 1) Uplatnenie práva z právnych úkonov (najmä zo zmluvy, náhrady škody a bezdôvodného obohatenia) v kontexte skutkového popisu žaloby *versus* právne posúdenie, procesné úkony pri zmene návrhu
- 2) Výklad právnych úkonov (interpretácia obchodných zmlúv a spotrebiteľských zmlúv)
- 3) Uplatnenie nárokov z kúpnej zmluvy, zmluvy o dielo, mandátnej zmluvy so zameraním na diferenciaciu zmluvných typov
- 4) Premlčanie so zameraním na prierez obchodných zmlúv, civilných zmlúv, náhrady škody a bezdôvodného obohatenia

Zmena návrhu (§ 95 OSP)

Úkony účastníkov v merite veci (§ 95 OSP)

§ 95 (1) Navrhovateľ môže za konania so súhlasom súdu meniť návrh na začatie konania. Zmenený návrh treba ostatným účastníkom doručiť do vlastných rúk, pokiaľ neboli prítomní na pojednávaní, na ktorom došlo k zmene.

§ 95 (2) Súd **nepripustí** zmenu návrhu, ak by **výsledky doterajšieho konania nemohli byť podkladom pre konanie o zmenenom návrhu**. Súd nepripustí zmenu návrhu ani v prípade, **ak by na konanie o zmenenom návrhu bol vecne príslušný iný súd**. V takom prípade pokračuje súd v konaní o pôvodnom návrhu po právoplatnosti uznesenia.

§ 95 (3) O zmene návrhu súd rozhodne spravidla na pojednávaní, na ktorom bola zmena navrhnutá. Ak to nie je možné, súd rozhodne do 15 dní od odročenia pojednávania. O zmene návrhu mimo pojednávania súd rozhodne do 60 dní od podania návrhu na zmenu návrhu.

Kedy ide o zmenu návrhu ?

- Ide o prejav dispozičnej zásady navrhovateľa
- Zmena návrhu musí byť v súlade so zásadou hospodárnosti konania (z toho dôvodu je potrebný súhlas súdu za zákonom stanovených predpokladov)
- Od zmeny návrhu je potrebné odlíšiť podanie, ktorým navrhovateľ odstraňuje vady podľa § 43 OSP (ide o tzv. nezrozumiteľná návrh), -nezrozumiteľný návrh logicky nie je možné meniť
- Zmenou návrhu sa rozumie, ak navrhovateľ:
 - 1) na základe rovnakého skutkového základu požaduje rovnaké plnenie vo väčšom rozsahu (ide o rozšírenie návrhu, namiesto =10.000,- EUR požaduje =15.000,- EUR) – tu je typické, že navrhovateľ mení petit
 - 2) požaduje síce rovnaké plnenie (napr. =10.000,- EUR), avšak na základe iného skutkového stavu ako ho opísal v návrhu – tu je typické, že navrhovateľ nemení petit, avšak mení opis rozhodných skutočností
 - 3) na základe iného skutkového stavu požaduje iné plnenie – tu je typické, že navrhovateľ mení aj petit, aj rozhodné skutočnosti

Kedy nejde o zmenu návrhu ? Účinky zmeny návrhu

- O zmenu návrhu nejde, ak navrhovateľ
 - 1) pri nezmenenom opise rozhodných skutočností a žalobnom petite mení iba právnu kvalifikáciu svojho nároku (napr. nárok kvalifikoval ako zmluvný nárok, avšak ide o bezdôvodné obohatenie)
 - 2) Na základe rovnakého opisu rozhodných skutočností požaduje menej než žiadal (obmedzenie návrhu = čiastočné späťvzatie návrhu)
- Voči uzneseniu o zmene návrhu odvolanie nie je prípustné
- Uznesením o zmene návrhu je súd v ďalšom konaní viazaný
- Predpokladom pripustenia zmeny návrhu je procesná ekonómia konania
- Hmotnoprávne účinky zmeneného návrhu nastávajú dňom doručenia zmeneného návrhu na súd

Judikatúra k zmene návrhu

Prípado „zmluvná pokuta z iného skutkového základu“:

- Ak navrhovateľ v návrhu zo dňa 27.12.1999 uplatnil zmluvnú pokutu iba na tom základe, že odporca porušil zmluvu o podnájme tým, že od nej protiprávne odstúpil, pričom v podaní zo dňa 06.10.2013 skutkovo odvodzuje zaplataenie zmluvnej pokuty z dôvodu, že odporca riadne a včas nezaplatil nájomné, ide o úplne rozdielny skutkový dej, z ktorého sa nárok odvodzuje. Nie je pritom dôležité, že tieto dva skutkové deje sú obsiahnuté v jednej zmluve o nájme. Z toho dôvodu išlo o zmenu návrhu v zmysle § 95 OSP. (**Rozsudok NS SR zo dňa 31.07.2008, sp. zn.: 1 M Obdo V 19/2007**)

Judikatúra k zmene návrhu

Prípad „zranená tanečníčka“, náhrada škody, ujma

- Občianske súdne konanie je ovládané zásadou iura novit curia (práva pozná súd). Účastníci konania nie sú povinní uplatnený nárok, ani obranu proti nemu, právne kvalifikovať, pretože právna kvalifikácia veci je vecou súdu. Musia ale uviesť rozhodné skutočnosti, ktoré umožnia súdu, aby uplatnený nárok alebo obranu proti nemu právne kvalifikoval. Súd tak skúma, či tvrdené skutočnosti možno podriaďiť pod hypotézu niektorej právnej normy tak, aby z dispozície tejto právnej normy bolo možné vyvodiť plnenie, prípadne určiť, či tu žalobcom požadovaný právny vzťah alebo právo je alebo nie je alebo potvrdiť také skutočnosti, ktoré bránia tomu, aby bolo žalobe vyhovené. Ak účastník uvedie rozhodujúce skutočnosti, z ktorých vyvodzuje ním tvrdený nárok alebo obranu proti nemu, ale s týmito skutočnosťami spája nesprávne právne následky, nie je súd viazaný právnym názorom účastníka a je povinný posúdiť vec podľa tých právnych noriem, ktoré na tvrdený a súdom zistený skutkový stav dopadajú. **(Uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 22.09.2010, sp. zn.: 5 Cdo 196/2009)**

Judikatúra k zmene návrhu

Prípad „zmena žaloby – z určenia, že nevzniklo záložné právo na neplatnosť záložnej zmluvy“

- Úvaha súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), či výsledky konania, ku ktorým sa dospelo pred žalobcom navrhovanou zmenou žaloby, môžu alebo nemôžu byť podkladom pre konanie o zmenenej žalobe, súvisí s predbežným hodnotením dôkazov a výsledkom vnútorného presvedčenia sudcu a jeho myšlienkového postupu; preto táto úvaha patrí len súdu rozhodujúcemu o návrhu na pripustenie zmeny žaloby. Pokiaľ je ním súd prvého stupňa, žalobca nie je oprávnený napadnúť odvolaním správnosť tejto jeho úvahy, lebo odvolanie proti uzneseniu, ktorým sa pripustila alebo nepripustila zmena žaloby, nie je prípustné (pozri § 202 ods. 3 písm. f/ O.s.p.). **(Uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 26.07.2012, sp. zn.: 3 Cdo 208/2011)**

Judikatura k zmene návrhu

Prípad „zúženie návrhu“

- Je nesprávny právny názor, že zúženie návrhu je zmenou návrhu, v zmysle § 95 O.s.p. „Zúženie návrhu“ je totiž procesným úkonom, ktorý sa riadi podľa svojej povahy režimom čiastočného späťvzatia návrhu podľa § 96 O.s.p. O zmenu žaloby ide vtedy, ak sa domáha žalobca niečoho iného než v pôvodnej žalobe, alebo ak požaduje na základe rovnakého skutkového základu viac, než požadoval v pôvodnej žalobe, alebo ak požaduje žalobca síce rovnaké plnenie (rovnakej kvality a rovnakého rozsahu), ale na základe iného skutkového stavu (skutkového základu veci), než aký uviedol v pôvodnej žalobe. **(Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28. 9. 2010, sp. zn. 6 Cdo 99/2010)**

Judikatura k zmene návrhu

Prípad „K zmene žaloby a spočívanie premlčacej doby (nájomné v. bezdôvodné obohacenie)“

- I. Podľa § 95 odst. 1 vety prvej o. s. ř. môže žalobce za řízení se souhlasem soudu měnit návrh na zahájení řízení (žalobu). Změna žaloby je projevem dispoziční zásady, podle které je žalobce ve sporném řízení oprávněn svými úkony určit mimo jiné předmět řízení. O změnu žaloby se jedná například tehdy, požaduje-li žalobce nově jiné plnění, nebo požaduje-li sice stejné plnění, ale dovozuje ho z jiného skutku, než jak jej vylíčil v žalobě. O změnu žaloby však nejde, jestliže žalobce na základě téhož skutku mění pouze jeho právní kvalifikaci (např. nárok na zaplacení určité peněžité částky, který původně právně kvalifikoval jako plnění ze smlouvy, nyní dovozuje z odpovědnosti za bezdůvodné obohacení). Posouzení skutku (skutkového děje) po právní stránce je vždy úkolem soudu; žalobce nemusí svůj nárok právně kvalifikovat a pokud tak učiní, není soud jeho právním názorem vázán. Pouhá změna v právní kvalifikaci skutku proto není změnou žaloby.

Judikatura k zmene návrhu

II. Byla-li nájemní smlouva, z níž žalobce dovozoval své právo na finanční plnění, posouzena jako neplatná a jiný důvod užívání nebytových prostor účastníky tvrzen nebyl, není změnou skutkového stavu vymezeného v žalobě, posoudil-li soud požadavek žalobce podle hmotněprávních norem upravujících bezdůvodné obohacení, konkrétně bezdůvodné obohacení získané plněním z neplatného právního úkonu.

Dospěl-li soud k právnímu závěru o neplatnosti nájemní smlouvy a nemohl tak požadavek žalobce posuzovat z pohledu norem upravujících nájemní vztah, mohl a měl bez dalšího na žalobcem popsany skutek (skutkový děj) aplikovat právní normu upravující bezdůvodné obohacení.

Pro stanovení výše bezdůvodného obohacení byl žalobce povinen tvrdit a prokázat další skutečnost, a to rozsah plnění, které poskytl žalované na základě neplatné smlouvy. Jestliže tedy žalobce k výzvě soudu doplnil rozhodující skutečnosti o další údaj nutný k posouzení rozsahu jím poskytnutého plnění podle neplatné nájemní smlouvy, nezměnilo to nic na tom, že svůj nárok opírá stále o tentýž skutek (skutkový děj), který popsal v žalobě. Jinak řečeno, uvedením další relevantní skutečnosti nedošlo ke změně žaloby, nýbrž jejímu doplnění o žalobní tvrzení.

Judikatura k zmene návrhu

Byl-li nárok, jenž soud právně posoudil jako nárok na vydání bezdůvodného obohacení, žalobcem uplatněn již žalobou, došlo tímto dnem ke stavení běhu promlčecí doby k uplatnění práva na vydání bezdůvodného obohacení.
(Rozsudok Nejvyššího soudu sp. zn. 33 Odo 1310/2004, ze dne 22.11.2006)

Judikatura k změně návrhu

Prípad „zmena žaloby“

- O změnu žaloby nejde, jestliže žalobce na základě téhož skutku mění pouze jeho právní kvalifikaci (např. nárok na zaplacení určité peněžité částky, který původně právně kvalifikoval jako plnění ze smlouvy, nyní dovozuje z odpovědnosti za bezdůvodné obohacení). Posouzení skutku (skutkového děje) po právní stránce je vždy úkolem soudu; žalobce nemusí svůj nárok právně kvalifikovat a pokud tak učiní, není soud jeho právním názorem vázán. Pouhá změna v právní kvalifikaci skutku proto není změnou žaloby. **(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 33 Odo 944/2006, ze dne 31.7.2008)**

Judikatura k změně návrhu

Prípad „zmena naturálne plnenia na peňažnú náhradu“

- Uplatnil-li žalobce nejprve požadavek na uvedení věci do původního stavu a později změnil žalobní návrh (petit) na náhradu škody ve formě peněžitého plnění, neuplatnil změnou žaloby něco jiného ani nic více než v původní žalobě, jde stále o týž nárok na náhradu téže škody, pouze jiným, zákonem připuštěným způsobem. Přísluší-li volba způsobu náhrady škody poškozenému (žalobci), zároveň je však naturální restituce podmíněna možností a účelností takového plnění, a tyto předpoklady jsou zjišťovány dokazováním v průběhu řízení, je nutno připustit, aby žalovaný v průběhu řízení změnil žalobu z naturálního na peněžité plnění, aniž by byl ohrožen uplatněním námítky promlčení žalovaným vznesené právě z důvodu takové změny žaloby. Opačný výklad by byl v rozporu s oprávněným zájmem žalobce na ochraně jeho majetku i s účelem institutu promlčení. **(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 25 Cdo 2911/2013, ze dne 12.2.2014)**

Judikatúra k zmene návrhu

Prípád „dovolanie v. obnova konania“

- Pri právnej klasifikácii podania súd vychádza z § 41 ods. 2 O.s.p., v zmysle ktorého každý úkon posudzuje súd podľa jeho obsahu, aj keď je úkon nesprávne označený. V tomto ustanovení Občianskeho súdneho poriadku ide o dôležité interpretačné pravidlo, ktorého zmyslom je posúdiť podanie tak, aby jeho výklad zodpovedal skutočnej vôli konajúcej osoby v čase urobenia tohto úkonu.
- Pri posudzovaní procesného úkonu účastníka konania podľa jeho obsahu nemôže súd určitému úkonu dávať iný význam, než ktorý zodpovedá obsahu úkonu, jeho vnútornej skladbe, logike, zvolenej argumentácii, v úkone použitým výrazovým prostriedkom a celkovému zmyslu úkonu účastníka.
- Ak nastane situácia, pri ktorej je potrebné skúmať otázku, či existuje rozpor medzi prejavom účastníka urobeným v úkone a jeho vôľou, je potrebné akcentovať objektívne hľadisko. Aplikujúc toto hľadisko treba mať pri posudzovaní procesného úkonu účastníka podľa jeho obsahu (§ 41 ods. 2 O.s.p.) na zreteli to, ako v ňom bola navonok (objektívne) prejavovaná vôľa konajúceho, nie to, či je subjektívne (zo subjektívneho aspektu účastníka) zhoda medzi navonok urobeným procesným úkonom a vnútornou vôľou toho, kto úkon urobil.
- Ani podstatný omyl účastníka medzi tým, čo procesným úkonom prejavil, a tým, čo ním prejavíť chcel, nemá na účinnosť už urobeného procesného úkonu žiadny vplyv. **(Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28. 10. 2010, sp. zn. 3 Cdo 128/2010)**

Judikatúra k zmene návrhu

Prípád „platenie súdneho poplatku“

- Každý procesný úkon je potrebné posudzovať z objektívneho hľadiska, t. j. podľa toho, ako bol navonok prejavovaný. Aj žaloba je úkonom urobeným podľa Občianskeho súdneho poriadku a ako taká musí byť posudzovaná. Nie je však vylúčené, že môže mať aj následky hmotnoprávne.
- Pri procesných úkonoch je rozhodujúci prejav vôle (platí tzv. teória prejavu, a nie teória vôle platiaca iba na súkromnoprávne úkony).
- Súd je povolaný na to, aby právo interpretoval, a preto musí pri svojom rozhodovaní vždy vec právne zhodnotiť sám. Uvedenú zásadu však nie je možné extenzívnym spôsobom vykladať tak, že súd v jej duchu môže naoktrojovať (vnútiť) žalobcovi aj proti jeho výslovnej vôli jeho výklad hmotnoprávnych ustanovení, podľa ktorých samotnú vec posúdi a tomuto prístupu aj podriadi súvisiacu procesnú situáciu, napr. že vyzve žalobcu na zaplatenie súdneho poplatku, ktorý by sa inak (podľa toho, čoho sa domáha žalobca) platiť nemal (porov. aj rozhodnutie č. 43/2013 Zbierky stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR). **Nález Ústavného súdu SR z 19. júna 2013, sp. zn. I. ÚS 223/2013**

Judikatúra k zmene návrhu

Prípád „nedostatok vydania rozhodnutia súdu o zmene návrhu“

- Žalobca môže za konania meniť návrh na začatie konania. K takémuto procesnému úkonu je však treba súhlas súdu (§ 95 ods. 1 O.s.p.). Súd môže pripustiť zmenu návrhu len ak sú pre to splnené stanovené podmienky, zmenu návrhu na začatie konania nepripustí, ak by výsledky doterajšieho konania nemohli byť podkladom pre konanie o zmenenom návrhu (§ 95 ods. 2 O.s.p.), čím je sledovaná a vyjadrená zásada hospodárnosti konania. Nedostatok vydania rozhodnutia súdu o zmene návrhu nie je prípustným dovolacím dôvodom podľa ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p., možno ho považovať len za tzv. inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., ku ktorej však dovolací súd môže prihliadnúť len za podmienky prípustnosti dovolania, nejde ale o postup, ktorým by bola žalobcovi odňatá možnosť konať pred súdom. (**Uznesenie NS SR zo dňa 19.05.2010, sp. zn.: 5 Cdo 253/2009**)

Judikatúra k výkladu právnych úkonov

Prípád „výklad vôle – parcela rodinného domu“

- Ustanovenie § 35 ods. 2 OZ predpokladá, že o obsahu právneho úkonu môže vzniknúť pochybnosť z hľadiska jeho určitosti alebo zrozumiteľnosti a pre taký prípad formuluje výkladové pravidlá, ktoré ukladajú súdu, aby tieto pochybnosti odstránil výkladom založeným na tom, že okrem jazykového vyjadrenia právneho úkonu vyjadreného slovne (nie teda konkludentne podľa § 35 ods. 3 Občianskeho zákonníka), podrobí skúmaniu i vôľu (úmysel) konajúcich osôb. Jazykové vyjadrenie právneho úkonu zachytené v zmluve, musí byť preto najprv vykladané prostriedkami gramatickými (z hľadiska možného významu jednotlivých použitých pojmov), logickými (z hľadiska nadväznosti použitých pojmov), či systematickými (z hľadiska zaradenia pojmov v štruktúre celého právneho úkonu). Okrem toho súd na základe vykonaného dokazovania posúdi, aká bola skutočná vôľa strán v čase uzatvárania zmluvy. Podmienkou pre to, aby mohol prihliadnúť k vôli účastníkov je, aby nebola v rozpore s tým, čo vyplýva z jazykového vyjadrenia úkonu.

-
- Výkladom tak možno zisťovať iba obsah právneho úkonu, nemožno ním prejav vôle doplňovať. Takto musí súd postupovať súd aj v prípadoch, ak interpretujú účastníci vo svojich prednesoch alebo výpovediach v priebehu konania zmluvné dojednanie odlišným spôsobom. Takáto situácia neznamená, že právny úkon vyložiť nemožno, lebo záujmy a postoje účastníkov priebehu súdneho konania už nemusia zodpovedať ich pôvodnej vôli, ktorú prejavili pri právnom úkone. Interpretácia obsahu právneho úkonu súdom podľa § 35 ods. 2 Občianskeho zákonníka nemôže byť považovaná za nahradenie, prípadne zmenu už urobených prejavov vôle, keďže použitie zákonných výkladových pravidiel smeruje iba k tomu, aby obsah právneho úkonu vyjadreného slovami, ktorý urobili účastníci o vzájomnej dohode, bol vyložený v súlade so stavom, ktorý existoval v čase ich zmluvného dojednania. **(Rozsudok Najvyššieho súdu SR z 31. júla 2012, sp. zn. 3 Cdo 81/2011)**

Prípad „výklad zmluvy contra proferentem“

- Samotná skutočnosť, že predmetná zmluva bola koncipovaná a napísaná jednou jej stranou (zdravotnou poisťovňou) a sťažovateľ ku nej len „pristúpil“ jej podpísaním s akceptáciou obsahu (teda aj sporného článku VII bodu dva), predstavuje ďalší zásadný argument proti interpretácii zmluvy podanej všeobecnými súdmi. Ústavný súd v tomto smere odkazuje na všeobecne platný princíp, podľa ktorého ak sú v zmluve použité formulácie a pojmy, ktoré možno vykladať rozdielne, javí sa byť spravodlivým vykladať ich v neprospech toho, kto ich do zmluvy uložil. Zmyslom tohto princípu je neumožniť strane naformulovať v zmluve ustanovenie pripúšťajúce viacvýznamový výklad a následne v zlej viere zneužiť mnohoznačnosť tohto ustanovenia na úkor záujmov druhej zmluvnej strany. Rozumným sa preto javí postulát, podľa ktorého tvorca zmluvy, ktorý argumentuje neurčitým ustanovením pripúšťajúcim viacerý možný výklad, sám musí preukázať, že nekoná v zlej viere a že medzi stranami bol skutočne konsenzus na tvorcom zmluvy tvrdenom význame, a nie naopak, tak ako to ustálili všeobecné súdy. Takúto požiadavku nemohla zdravotná poisťovňa v tejto veci uniesť, ak sama expressis verbis do čl. VII bodu dva uviedla, že vzťah medzi ňou a sťažovateľom sa bude riadiť nielen Občianskym zákonníkom, ale aj Obchodným zákonníkom či inými právnymi predpismi. **(Nález ÚS SR, zo dňa 19.06.2008, sp. zn.: I. ÚS 243/07)**

Prípadová štúdia

Prípad „kurzová doložka“

- Zmluvné strany kontrahovali cenu diela nasledovne:
- „1.1 Zmluvné strany sa dohodli na pevnej cene diela vo výške =10.000,- USD.“
- „1.2 **Úpravu ceny diela je možné dohodnúť** pomocou kurzovej doložky tak, že v prípade zmeny kurzu USD voči EUR v čase uzavretia zmluvy o dielo stanoveného ECB v dennom kurzovom lístku v porovnaní s kurzom USD voči EUR stanoveného ECB v dennom kurzovom lístku v čase zročnosti ceny diela, sa cena diela prepočíta kurzom ECB platným ku dňu zročnosti ceny diela.“
- Posúďte platnosť kurzovej doložky s ohľadom na výklad právnych úkonov.
- Aké faktory majú vplyv na posúdenie určítosti právneho úkonu?

Zmluva o dielo

- PREDMET ZMLUVY
- CENA A JEJ ZMENY
- SPLATNOSŤ CENY

Zmluva o dielo

- PREDMET ZMLUVY
- CENA A JEJ ZMENY
- SPLATNOSŤ CENY

Zmluva o dielo vs. kúpna zmluva

- Zmluva o dodaní tovaru, *ktorý sa má ešte len vyrobiť*, sa považuje za kúpnu zmluvu, ibaže strana, ktorej sa má tovar dodať, sa zaviazala odovzdať druhej strane podstatnú časť vecí, ktoré sú potrebné na výrobu tovaru.
- Za kúpnu zmluvu sa nepovažuje zmluva, podľa ktorej prevažná časť záväzku strany, ktorá má tovar dodať, spočíva vo vykonaní činnosti alebo záväzok tejto strany zahŕňa montáž tovaru.

Cena za dielo

- Pevná cena
 - (rozpočet záväzný úplný)
- Cena podľa rozpočtu
 - Rozpočet záväzný neúplný
 - Rozpočet nezáväzný (cenové doložky)

Pevná cena

- Objednávateľ je povinný zaplatiť zhotoviteľovi za vykonané dielo cenu dohodnutú v zmluve alebo určenú spôsobom určeným v zmluve. Ak sa účastníci dohodli na pevnej cene, určenej konkrétnou sumou, je objednávateľ povinný takto dohodnutú cenu zaplatiť, pričom nie je dôvod znalecky skúmať, či je takto dohodnutá cena v súlade s cenníkom.

(Rozsudok NS SR 1 MObdo V 11/2008. In: Zo súdnej praxe č. 6/2010)

- Odkaz na obchodní zvyklosti není přípustným způsobem určení ceny díla.

(Rozs. NS ČR 23 Cdo 2006/2009)

Splatnosť ceny

- § 548 ods. 1:
- Objednávateľ je povinný zaplatiť zhotoviteľovi cenu v čase dojednanom v zmluve. Pokiaľ zo zmluvy alebo z tohto zákona nevyplýva niečo iné, vzniká nárok na cenu **vykonaním** diela.
- Konštrukcia fikcie vykonania diela

Vady – dokončenie treťou osobou

- Pokud objednatel nechá dokončit dílo třetí osobou, zaniká tím závazek zhotovitele provést dílo pro dodatečnou nemožnost plnění.

(Rozs. NS ČR 23 Cdo 4092/2007)

Aktuálna judikatúra k zmluve o dielo

-VADY
-SPLATNOSŤ
-NAD-PRÁCE

Zmluva o dielo

- Z ustanovení Obchodního zákonníka, upravujících nároky z vad při porušení zmluvy vyplývá, že ak objednávateľ uplatní včas vady a nárok na odstránenie väd opravou v poskytnutej primeranej dodatočnej lehote a zhotoviteľ tieto vady neodstráni, resp. oznámi objednávateľovi, že ich neodstráni v tejto lehote, môže objednávateľ uplatniť nárok na zľavu z kúpnej ceny. Podmienkou uplatnenia tohto nároku je: 1/ existencia väd, 2/ ich včasné uplatnenie, 3/ zodpovednosť zhotoviteľa za vady, 4/ neodstránenie väd zhotoviteľom v poskytnutej primeranej dodatočnej lehote. Za stanovených podmienok môže objednávateľ uplatniť nárok na zľavu z kúpnej ceny pri podstatnom i nepodstatnom porušení zmluvy. Obchodný zákonník striktné neupravuje spôsob, akým tak má objednávateľ urobiť. Musí tak však urobiť preukázateľným spôsobom. Môže tak urobiť aj spôsobom upraveným v § 439 ods. 2 ObZ.
- (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 23. 9. 2010, sp. zn. 1 Co 3/2009)

Zmluva o dielo

- V případě pokynu objednatele, u něhož byla nevhodnost zjištěna až dodatečně, nastává stejná situace jako u skrytých vad objednatelem dodaného materiálu; za tyto nedostatky nese – objektivně – odpovědnost zhotovitel. Povinnost upozornit na nevhodnost pokynů je povinností objektivní, neboť zhotovitel nese následky jejího nesplnění i tehdy, jestliže o nevhodnosti nevěděl (nemohl vědět). Zákonným důsledkem nesplnění této povinnosti je pak odpovědnost za vady zhotovené věci podle § 645 odst. 2 obč. zák.
- (Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 33 Cdo 4142/2008, ze dne 17.6.2011)

Zmluva o dielo

- Sjednáním důsledků změny díla na výši jeho ceny ve smyslu ustanovení § 549 odst. 2 obch. zák. je třeba rozumět dohodu o konkrétním snížení či zvýšení ceny díla (o jeho nové ceně) nebo alespoň stanovení způsobu určení příslušné změny ceny. (**Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 32 Cdo 1818/2011, ze dne 29.8.2011**)

Zmluva o dielo

Ze skutečnosti, že písemně uzavřená smlouva obsahovala ustanovení, že může být měněna pouze dohodou stran v písemné formě, samo o sobě nevyplývá, že následná jinak než písemně uzavřená dohoda smluvních stran této smlouvy nemůže být dohodou o změně písemné smlouvy, uzavřenou co do formy v rozporu s ujednáním v písemně smlouvě (§ 272 odst. 2 obch. zák.), nýbrž že půjde o jinou, další smlouvu o dílo.

podle rozsudku Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 23 Cdo 332/2010, ze dne 23. 12. 2011

Zmluva o dielo

- Objednatel není povinen zaplatit zhotoviteli jinou, než ve smlouvě dohodnutou, cenu díla (případně cenu určenou způsobem stanoveným ve smlouvě), nejde-li o snížení či zvýšení ceny díla za podmínek vymezených v ustanovení § 549 obch. zák. Proveďte-li proto zhotovitel práce nad sjednaný rozsah díla a nejsou-li dány podmínky dle § 549 obch. zák. pro vznik povinnosti objednatele zaplatit zhotoviteli cenu přiměřeně zvýšenou, nemůže zhotovitel hodnotu takových víceprací požadovat z titulu bezdůvodného obohacení. **(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 32 Cdo 2592/2008, ze dne 22.9.2009)**

Zmluva o dielo

- Pokud mezi smluvními stranami nedojde ke změně smlouvy o dílo o rozšíření díla, nelze požadovat zaplacení ceny za poskytnuté vícepráce. **(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 23 Cdo 2856/2009, ze dne 21.10.2009)**

Zmluva o dielo

- O dílní plnění ve smyslu ustanovení § 392 odst. 2 obch. zák. se jedná v případě, kdy závazek je podle dohody stran, ze zákona nebo z rozhodnutí soudu (státního orgánu) rozdělen na několik relativně samostatných, zřetelně oddělených plnění, která samostatně (většinou postupně) dospívají (např. plnění dluhu sjednané ve splátkách); od dílního plnění je přitom třeba odlišovat plnění částečné, o němž jde tehdy, poskytne-li dlužník věřiteli na plnění svého závazku pouze část předmětu plnění, aniž by z dohody stran, z právního předpisu nebo z rozhodnutí soudu rozdělení na takové části vyplývalo.
- (Rozsudek Nejvyššího soudu sp.zn. 23 Cdo 5227/2009, ze dne 30.8.2011)

Kúpna zmluva

- Ustanovenie § 446 ObchZ významným spôsobom zasahuje do ústavne zaručeného práva vlastníť majetok a uprednostňuje pred ním dobrú vieru a istotu (***I. ÚS čr 437/02, IV. ÚS čr 112/01***)

Kúpna zmluva

- K právne relevantnému odstúpeniu od zmluvy z dôvodu, že bola uzavretá v tiesni za nápadne nevýhodných podmienok môže dôjsť aj v žalobe doručenej druhej zmluvnej strane, ak z nej vyplýva, kto, voči komu, od ktorej zmluvy a z akého dôvodu odstupuje. Púhe oznámenie právneho názoru v žalobe, že zmluva bola uzavretá v tiesni za nápadne nevýhodných podmienok, nie je odstúpením od zmluvy. (Rozsudok NS ČR zo dňa 31.01.2012, sp. zn.: 30 Cdo 1233/2011. In: Soudní rozhledy č. 4/2012)

Kúpna zmluva

- Kúpna zmluva o prevode nehnuteľností je podľa § 37 ods. 1 ObčZ absolútne neplatná, ak v nej uvedená kúpna cena nezodpovedá kúpnej cene skutočne dojednanej medzi účastníkmi.
- Žalobca nemá v zmysle § 80 písm. c) OSP naliehavý právny záujem na určení, že špecifikované vecné bremeno k predmetnej nehnuteľnosti platne vzniklo či nevzniklo, pretože sa takou žalobou neprípustne domáha určenia právnej skutočnosti, no nie určenia, či tu právny vzťah alebo právo je, či nie je.
- Žalobca má v zmysle § 80 písm. c) OSP naliehavý právny záujem na určení, či predmetná nehnuteľnosť je, alebo nie je zaťažená vecným bremenom špecifikovaného obsahu. (**Rozsudok NS ČR zo dňa 15.02.2011, sp. zn.: 30 Cdo 4242/2011**)

Kúpna zmluva

- Zmluvné strany sa môžu dohodnúť na bonusoch ako zľavách z kúpnej ceny tovaru, a to bez väzby na plnenie, či splnenie ďalších povinností, ide tu o dohodnutý spôsob určenia ceny tovaru. (Uznesenie NS ČR zo dňa 29.03.2012, sp. zn.: 32 Cdo 1661/2010. IN: Soudní rozhledy 7-8/2012)

Kúpna zmluva

- Právnu úpravou neplatnosti právneho úkonu pre rozpor s dobrými mravmi dal zákonodarca najavo, že môže nastať situácia, kedy správanie podľa práva sleduje nemravné ciele alebo má nemravné dôsledky.
- Nízka kúpna cena (ak nie je v rozpore s cenovými predpismi), ak bola výsledkom zmluvného dojednanía zmluvných strán v zmluve o prevode nehnuteľnosti bez toho, aby na jej uzavretie mala vplyv i okolnosť, v dôsledku ktorej by sa takéto konanie priečilo dobrým mravom, nesleduje nemravný cieľ ani nemá nemravný dôsledok.
- Uzavretie viacerých kúpnych zmlúv medzi rovnakými zmluvnými stranami, hoci aj s výrazne odlišnými kúpными cenami za predaj obdobných pozemkov v tej istej lokalite nepredstavuje okolnosť, ktorý by mohla zakladať úvahy o absolútnej neplatnosti týchto právnych úkonov (zmlúv) z dôvodu, že sa prieči dobrým mravom. (Rozsudok NS ČR zo dňa 27.03.2012, sp. zn.: 30 Cdo 21/2012. In.: Soudní rozhl. 7-8/2012)

Kúpna zmluva

- Otázku premlčania práva žalobcu na úhradu kúpnej ceny tovaru treba odvodíť od momentu jej splatnosti, za ktorý treba považovať podľa čl. 58 ods. 1 Dohovoru OSN o zmluvách o medzinárodnej kúpe tovaru deň, kedy žalovaný mohol s tovarom nakladať.
- Jednostranné vyznačenie splatnosti kúpnej ceny v 180-dňovej lehote na faktúrach žalobcu nie je dohodou medzi zmluvnými stranami o splatnosti kúpenej ceny tovaru a nie je ani obvyklou zvyklosťou pri splatnosti kúpnej ceny. (Rozsudok NS SR, sp. zn.: 1 M Obdo V 3/2011. In: Zo súdnej praxe č. 2/2012).

Kúpna zmluva

- Ak nejde o množstevnú vadu tovaru, má kupujúci možnosť voľby len z dvoch základných práv – právo na odstránenie väd tovaru a právo na zľavu z kúpnej ceny. To však neznamená, že by kupujúci musel zvoliť u všetkých uplatnených väd buď len právo na zľavu a že by nemohol podľa charakteru väd u niektorých požadovať ich odstránenie a u iných zľavu, ibaže by sa jednalo o vady, ktoré sú (vnútorným) prejavom inej (hlavnej) uplatnenej vady. V takomto prípade však nie je možné vylúčiť, že odstránením väd dôjde k zhodnoteniu vadného predmetu plnenia tak, aby zodpovedalo zmluvou dohodnutému tovaru, pričom poskytnutím zľavy pre niektorú z týchto väd by mohlo dôjsť k neodôvodnenému majetkovému prospechu na strane kupujúceho. **(Rozsudok NS ČR zo dňa 03.04.2012, sp. zn.: 32 Cdo 4917/2010).**

Prípád „premlčanie a zmluvná pokuta“

- *Premlčaním práva na splnenie hlavného peňažného záväzku dochádza zároveň k premlčaniu práva na zmluvnú pokutu dohodnutú za omeškanie so splnením hlavného záväzku vo forme určeného percenta za určitý časový úsek, a to za dobu omeškania nasledujúceho po premlčaní hlavného záväzku (**Rozsudok NS SR 4 Cdo 222/2005 z 27.3.2008**)*

Ďakujeme za pozornosť 😊

